



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ethicæ Doctrinæ Elementa, Et Enarratio Libri quinti
Ethicorum**

Melanchthon, Philipp

Witebergæ, 1583

VD16 ZV 20638

De Definitione Virtvtis.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56560](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56560)

PHILOS. MORAL.

excitemus, ut Paulus inquit: Facite membra
vestra arma iusticiae. Vegetativa et sensus agunt
naturaliter, nec per sese obediunt voluntati, sed
reguntur per locomotivam. Homo furax, etiamsi
aviditatem cordis non potest extinguere, tamen
et potest, et debet per locomotivam coercere
manus. Hanc libertatem Deus, vult reliquam
esse in homine, primum ut intelligatur discrimen
inter agens liberam et non liberam, et ut scias
Deum esse agens liberum, deinde ut disci
plina servetur, et ipsa facultas locomotiva, seu
nervorum, manifestum testimonium est, hunc
gradum libertatis in voluntate humana reli
quam esse. Hac de gubernatione potentiarum
plana et perspicua sunt, et lucem afferunt paro
dioni Aristotelis, quam recitat in fine primi li
bri Ethicorum.

Exponit tres
casus et quod
liberum agens
membra dicit
et reliquam.

4. Ethic. cap.

DE DEFINITIONE
VIRTUTIS.

Reversio ad
capitulum ex
Sabinum vobis
etiam Arist.

GLORIOSUM nomen est virtutis apud
Philosophos, ubi significat ardentem et incitatos
impetus ad recte faciendum, qui tamen sapientia
reguntur. Et quia haec praestantia rarissima est,
ideo in sermone Prophetico et Apostolico non
sepe usurpatur nomen virtutis, sed usitatus est
dicere, bona opera, et haec appellatio magis
perspicua est, quia significat actiones volun

tatis, congruentes cum recto iudicio. Hæc possunt
intelligi & effici, etiamsi non sit in voluntate aut
corde ardens impetus, ut, reprimere se Alexan-
der potest, ne aspiciat filias Darij, etiamsi cor non
erat sine flammis cupiditatum.

Hæc de nomine moneri utile est, ut conside-
remus, propter infirmitatem hominum aliter lo-
qui Prophetas, quam loquuntur Philosophi. Sed
accedamus ad Philosophica, ubi primum nimis
obscura definitio discenda est, quam ex ipsa natu-
ra sumi etiam iuniores intelligere possunt. Vir-
tus est obedientia voluntatis & cæterarum vir-
rium, congruens cum Lege, quam & indidit
DEVS ^{at affertur.} hominibus in creatione, & postea ma-
nifestis testimonijs in Ecclesia repetiuit. Sic com-
ditata est natura hominum, ut in ea luceat sapien-
tia, consentiens cum norma in mente diuina, et
tunc recte viuit homo, cum obtemperat huic di-
uinae norma. Ideo autem Deus hos radios sua-
mentis in nos transfudit, quia in creatura testimo-
nia extare voluit, quæ & esse Deum, & qual-
is sit ostendant, & communes faciant nos de diu-
no iudicio. Deinde etiam, ut gubernent actiones
nostras.

Defin. Philosophica. In definitione autem Aristotelis, modus illius
Defin. calis. obedientiæ additur. Significatur & causa, quæ
regit obedientiam: Virtus est habitus electio-
uus in mediocritate consistens, secundum res
quo ad nos etiam

Defin. Arithmetica
2. Ethic.
cap. 6.

tam rationem, ut sapiens dijudicat.

Appellatio ^{ex multis actibus in se} ~~habitus~~ nota fit ex Dialectica vel ex artium exemplis. Rectius & certius pingit pictor, qui est artifex, quam qui non est assuefactus. Sed intelligamus arduos & incitatos impetus, quas tamen oportet non ferri temere. Ideo addita est causa, regens obedientiam, cum nominat habitum electivum, seu προαιρετικόν. Duo autem complectitur προαιρετικόν, seu electio, iudicium in mente & liberam assensionem, seu electionem in voluntate. In delictis ignorantiae deest mentis officium. Ideo non dicuntur facta ex προαιρετικόν. In vera coactione deest voluntas. Ideo quae coacti faciunt, non dicuntur facere ex προαιρετικόν. Concurrere igitur in bona actione necesse est, rectum iudicium & voluntatem libere obtemperantem recto iudicio. Multae sunt autem actiones, in speciem similes actionum virtutis, sed quia ^{vel naturae, ut voluntatis} altera causa deest, aut aliqua ex parte cessat, non omnes actiones dicuntur virtutum actiones, etiamsi in speciem similes sunt.

Fecit autem Aristoteles gradus quatuor, ^{3. Ethic. ut Hic. cap. 1} videlicet: Actionum aliae sunt natura tales, seu φρονήσιμα. Vt Cato dicitur fortis, quia natura durus est. Aliae sunt δόξα, id est, opinione tales, ut Brutus existimatur fortis, quia animus est ^{per persuasionem captus.} ~~per~~ ^{per persuasionem captus.}

Alia

Alia sunt *ἄλογα* tales, ut, *Thraso* in *speciem* videtur fortis, cum sit mera *simulatio*.

Postremus gradus est, qui est proprius *virtutis*, ubi non errat iudicium, & voluntas libera & in loco eligit congruentia.

De medietate.

NATURA notum est, rectitudinem in *actibus* humanis congruentiam voluntatis esse cum lege natura, quae est lux diuina, mentibus hominum insita, ostendens ordinem convenientem cum aeterna norma mentis diuinae: Itaque definitio virtutis plana & perspicua haec est; Virtus est *obediencia* voluntatis congruens cum lege morali, quam indidit Deus hominibus in creatione, & postea manifestis testimonijs in Ecclesia repetiuit. Eadem prorsus est sententia verborum Aristotelis. Sed modum obedientiae illius exprimit Aristoteles, inquitens eam esse medietatem, id est, redcere affectus & motus omnes ad mediocritatem.

Haec cogitatio admodum elegans est, & ex *Physicis* sumpta, ubi cernitur naturam in omnibus *appetitionibus* et motibus amare mediocritatem, ut laeditur natura nimio alimento, & nimio motu, mediocri seruetur. Sic in affectibus, qui sunt actionum fontes, nimius timor, & nimia audacia, nimia ira, & nimia leticia, &c.

Perspicua definitio
Virtutis.

Magis e peccatis
excelsis qz
defectis.